

سرمقاله

زن و مهدویت

یکی از عرصه‌های مهم و در عین حال، نیازمند فراهم سازی زمینه‌های مطالعه و تحقیق در حوزه مهدویت پژوهی، بررسی مسائل مرتبط با زنان در فرهنگ مهدوی است. زنان، بخش عمده یک جامعه را تشکیل داده و با توجه به نقش‌های خاص‌شان در عرصه خانواده و جامعه، توجه به آنان در هر گونه برنامه‌ریزی ترویج فرهنگ مهدوی، لازم و ضروری است. با توجه به نقش تربیتی و مادری زنان، کلید یک جامعه مهدوی پویا و مؤثر در دستان زنان است. سخن رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران، حضرت امام خمینی علیه السلام در تأکید بر نقش انسان ساز زنان، بیانی شیوا و رسا از این نکته است: «از دامن زن مرد به معراج می‌رود»^۱.

اینک که در چشم اندازه‌های جهانی ظهور منجی؛ جهان، منتظر رقم خوردن چنین لحظه تاریخی است، ضرورت دارد تا در مجامع علمی و به تبع آن در عرصه اجتماعی، مکانیسم‌ها و جایگاه و نقش زنان در ارتباط با این امر مهم، با اکتان و شفافیت علمی کافی مورد بحث و بررسی قرار گیرد. متأسفانه، حوزه مطالعات زن و مهدویت، از جمله عرصه‌های مطالعه و تحقیق است که مورد توجه جدی عالمان و کارشناسان قرار نگرفته است. به رغم وجود میراث گرانسنگ دینی و آثار ارزشمند

---

۱. امام خمینی، صحیفه نور، ج ۶، ص ۱۹۴.

علمای گذشته در فراهم سازی زیرساخت‌های لازم برای مطالعه و تحقیق در این زمینه، جامعه علمی ما اقدام جدی در این زمینه انجام نداده است. هنوز بسیاری از عرصه‌های مطالعاتی مهدویت از جمله حوزه زن و مهدویت، به خوبی مورد غور و تفکر قرار نگرفته است.

بدون تردید اصول معارف مهدوی در ارتباط با زنان در منابع دینی ما وجود دارد. اما نکته حائز اهمیت در این زمینه، تبیین روزآمد این معارف است. رشد و گسترش علوم انسانی در عرصه‌های مختلف، کمک‌های شایانی به درک عمیقتر معارف دینی در این زمینه نموده است. امروزه به مدد بهره‌گیری از این علوم، می‌توان بسیاری از معارف را که در لسان روایات، به صورت اشاره و اختصار بیان شده است، تبیین مجدد نموده و بسط داد. رشد و گسترش علوم تربیتی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه اخلاق، مدیریت، علوم سیاسی و بسیاری از علوم دیگر که امروزه در فرایند نهضت نرم‌افزاری و تولید علم‌نمایی از جامعیت حوزه‌ها و مراکز علمی ما نوید می‌دهد، بر عالمان هر کدام از این حوزه‌های مطالعاتی ملزم می‌دارد تا با تأمل مجدد در لسان و تعابیر دینی و به ویژه معارف گهر بار اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام، آنها را به صورت روزآمد به جامعه دینی ارائه نماید. بدون تردید حوزه معارف زن و مهدویت نیز، یکی از این حوزه‌هاست.

آنچه در این شماره به علاقه‌مندان معارف مهدوی ارائه می‌شود، صرفاً تلاشی برای فتح باب در این زمینه است. البته در گذشته، فعالیت‌هایی صورت گرفته است؛ اما به نظر می‌رسد هنوز کار بیشتری لازم است و بدین جهت برخی از مباحث مطرح در این زمینه، صیغه اکتشافی و فراهم سازی تحقیقات عمیق‌تر بعدی یافته است. در اینجا لازم است با تقدیر و تشکر از تمامی محققان محترمی که ما را در تبیین معارف مهدوی یاری می‌رسانند، خاطر نشان سازیم که امیدواریم در آینده با رویکردی مجدد به این حوزه، مباحث را با عمق و غنای بیشتری پیگیری نمایم.

بر خود لازم می‌دانیم از مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری که با درک اهمیت این حوزه از معارف دینی و احساس مسئولیت در ترویج فرهنگ مهدوی در میان قشر زنان جامعه اسلامی، فصلنامه را مورد توجه و حمایت خویش قرار دادند، تقدیر و سپاس‌گزاری نماییم. هم‌چنین از همکاران گرامی در پژوهشکده انتظار نور و به‌ویژه گروه تحقیقاتی زن و مهدویت آن - که برخی از تحقیقات انجام شده توسط محققان و همکاران آن مرکز را در اختیار فصلنامه قرار دادند - تقدیر و سپاس‌گزاری می‌کنیم.

امیدواریم خوانندگان گرامی فصلنامه، کماکان ما را با ارائه رهنمودها و انتقادات خویش، مورد لطف قرار داده و فضای بحث و گفت‌وگو در باب معارف مهدوی را رونق بیشتری ببخشند.

سر دبیر

زن و جامعه مهدوی:
وظایف و مسئولیت‌ها

میزگرد